

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,523 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 317 คน ตามจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1976, p. 886) และสุ่มตามสัดส่วนแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประเภทการจัดการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม

ประเภทการจัดการศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
- โรงเรียนประถมศึกษา	772	161
- โรงเรียนมัธยมศึกษา	350	73
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	401	83
รวม	1,523	317

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และประเภทการจัดการศึกษา จำนวน 4 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งพัฒนามาจากเครื่องมือของธีระศักดิ์ กุศลนันท์ (2545) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 54 ข้อ แบ่งเป็น 8 ด้าน ตามแนวคิดของวอลตัน (Walton, 1974, p. 12) ดังนี้

1. ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ	จำนวน 5 ข้อ
2. สภาพแวดล้อมที่ทำงานถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	จำนวน 8 ข้อ
3. การมีโอกาสดำเนินการตามความสามารถของบุคคล	จำนวน 8 ข้อ
4. ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	จำนวน 7 ข้อ
5. การมีโอกาสร่วมบูรณาการทางสังคม	จำนวน 7 ข้อ
6. ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	จำนวน 8 ข้อ
7. ความสมดุลของชีวิตโดยภาพรวม	จำนวน 6 ข้อ
8. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความคิดที่จะเปลี่ยนงาน หรือมีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ข้อ พัฒนามาจากเครื่องมือของอารมณ จินดาพันธ์ (2536)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตในการทำงาน และความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน

2. สร้างแบบสอบถามจากแนวคิดของวอลตัน (Walton, 1974) ผสมกับแบบสอบถามที่ดัดแปลงจากงานวิจัยของ ธีระศักดิ์ กุศลนันท์ (2545) และอารมณ จินดาพันธ์ (2536) เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบ

3. เสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิรายนามดังต่อไปนี้

- 3.1 ดร.สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.2 ผศ.ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.3 นางสุรีย์มาส สุขกลีศึกษานิเทศก์ 8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
- 3.4 นายรณกฤต ยอดศิริ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
- 3.5 นายสำเนา บุญมาก ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโป่ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

4. เสนอแบบสอบถามต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (try out) ใช้กับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาเกลือ โรงเรียนบ้านคางกลาง โรงเรียนวัดหม้อ โรงเรียนบ้านโป่ง และโรงเรียนเขาสมิงวิทยาคม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือดังนี้

5.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างค่าเฉลี่ยรายข้อกับค่าเฉลี่ยรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน (Item – Total Correlation) ทั้งนี้ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง .22 - .77 ด้านความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง .23 - .47

5.2 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) โดยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานได้ค่าความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟา) ที่ .94 และด้านความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานได้ค่าความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟา) ที่ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาดรชด ไปยังผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้ข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 ฉบับ ให้ตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนไว้ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือตัวแทน ผู้วิจัยโทรศัพท์สอบถามจำนวนแบบสอบถาม เมื่อได้คืนครบแล้ว ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ซึ่งสามารถเก็บคืนมาได้ทั้งหมด 317 ฉบับ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม พบว่าสมบูรณ์เรียบร้อย จึงนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาให้ค่าน้ำหนักเป็นคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด บันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้
แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
แบบสอบถามลักษณะคุณภาพชีวิตในการทำงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับ ที่ตรงกับความรู้สึก ดังนี้

- 1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็น ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็น ไม่เห็นด้วย
- 3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็น ไม่แน่ใจ
- 4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วย
- 5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ (mean) เป็นตัวชี้วัด แล้วนำคะแนนจาก 5 ระดับ แปลงเป็น 3 ระดับ กำหนดระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานได้ดังนี้

1.00 – 2.33	หมายถึง	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อย
2.34 – 3.66	หมายถึง	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานปานกลาง
3.67 – 5.00	หมายถึง	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานมาก

แบบสอบถามความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 4 คำเลือก โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนจาก 1 ถึง 4 ตามแนวคิดของบาชาราชและแบมเบอร์เกอร์ (Bacharach & Bamberger, 1990, p. 325) ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เคยคิดเลย
2	หมายถึง	คิดอยู่บ้างเหมือนกันในบางครั้ง
3	หมายถึง	คิดอยู่บ่อย ๆ
4	หมายถึง	ตั้งใจจะย้ายแน่

การแปลความหมายของคะแนน สำหรับเกณฑ์การพิจารณาความหมายของคะแนนโดยถือเอาคะแนนเฉลี่ย (mean) ของคำตอบเป็นเกณฑ์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ขีดจำกัดบนขีดจำกัดล่างของจำนวน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยแปลงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.00 – 1.99	หมายถึง	ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานในระดับน้อย
2.00 – 2.99	หมายถึง	ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานในระดับปานกลาง
3.00 – 4.00	หมายถึง	ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานในระดับมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้และตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยชีวิตสังคม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน และความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 สมมติฐานมีว่า “ข้าราชการครูที่มีปัจจัยชีวิตสังคมต่างกัน ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน” สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติค่าที (t -test) สำหรับตัวแปรที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่แบ่งมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ระดับการศึกษา และประเภทการจัดการศึกษา และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD
4. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 สมมติฐานมีว่า “ข้าราชการครูที่มีปัจจัยชีวิตสังคมต่างกัน ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานแตกต่างกัน” สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติค่าที (t -test) สำหรับตัวแปรที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่

ประสบการณ์ ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่แบ่งมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ระดับการศึกษา และประเภทการจัดการศึกษา และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

5. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 สมมติฐานมีว่า “คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูมีความสัมพันธ์กันจำแนกตามปัจจัยชีวสังคม” สถิติที่ใช้คือ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) แล้วเทียบกับเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .21 - .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .41 - .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .61 - .80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
สูงมาก

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ กำหนดไว้ที่ระดับ .05